

הכנסת נבחרת בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ויחסיות

בבחירות לכנסת ה-22:

מספר הרשימות שהגישו את מועמדותן

32

3,993 קלפיות

יהיו נגישות למי שניידותם מוגבלת
38% מסך הקלפיות

אחוז החסימה
יעמוד על

3.25%
מהקולות הכשרים

מספר בעלי זכות הבחירה
6,394,030

10,543 קלפיות

יוצבו בארץ ביום הבחירות

96% קלפיות נספות יוצבו
בציטיות ישראל בחו"ל

הבחירות ה-22 ייערכו ב-

17 ספטמבר
2019

הבחירות בישראל נערכות אחת ל-
3.3 שנים בממוצע

בבחירות לכנסת ה-21:

נבחרו **11** רשימות מתוך

40 שהתמודדו. עליה של

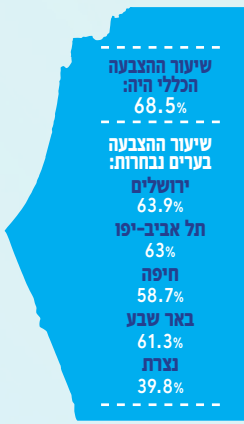
60% בהשוואה לכנסת ה-20

מספר בעלי זכות הבחירה היה
6,339,729

10,720 קלפיות

הוצבו בארץ ביום הבחירות

35,910 מספר הקולות שנדרשו להשגת מנדט אחד

30,983 קולות נפסלו
0.7% מקולות המצביעים

ציהוי בוחר באמצעות תמונת צהובת אלף תמונה אינו אפשרי; אלף אק כן ראשית בתעודת זהב הפנים איש שהיא תהיה אלף תמונה. איש כזה הוא נשיא, וניתן איש מוסמכות העטות רגלי.

הבחירות לכנסת ה-22 הן הבחירות הראשונות בתולדות ארצות ישראל שנערכות מכיוון שהכנסת הקודמת התפזרה מאליה. אכונ מאלה. אפיכה הבחירות לכנסת ה-22 נערכות כ-5 חודשים לאחר הבחירות לכנסת ה-21.

מתי נערכות בחירות?

הבחירות לכנסת נערכות בכל ארבע שנים, אולם במקרים שלהלן ייערכו בחירות שלא במועדן הרגיל:

- 1 הכנסת החליטה בחוק להתפזר לפני גמר תקופת כהונתה.
- 2 הכנסת התפזרה בשל אי-קבלת חוק התקציב בתוך שלושה חודשים מיום תחילת שנת הכספים.
- 3 ראש הממשלה פיזר את הכנסת משום שרוב חבריה התנגדו לממשלה ולא הוקמה ממשלה חלופית.
- 4 הכנסת התפזרה בשל אי-הצלחה להרכיב ממשלה חדשה.
- 5 התקבלה הצעת אי-אמון, והמועמד שהוצע לא הצליח להרכיב ממשלה.

מה בין מפלגה, רשימה וסיעה?

מפלגה היא התארגנות של אנשים על יסוד השקפה פוליטית וחברתית משותפת. מפלגה אחת או מפלגות אחדות מרכיבות **רשימת מועמדים** לקראת הבחירות לכנסת. רשימה שנבחרה הופכת עם כינון הכנסת ל**סיעה**.

מי זכאי לבחור ולהיבחר?

זכאי לבחור

כל אזרח ישראלי שביום הבחירות מלאו לו 18 שנה והוא רשום בפנקס הבחורים.

זכאי להיבחר

כל אזרח ישראלי שגילו 21 ומעלה, למעט בעלי תפקידים בכירים במגזר הציבורי, לדוגמה: רבנים ראשיים, שופטים, מבקר המדינה, הרמטכ"ל ונגיד בנק ישראל, וכן עובדי מדינה וקצינים בכירים.

איזה כנסת 120 חברי?

הכנסת קרויה על שם כנסת הצהלה. כנסת הצהלה הייתה אוסף מחוקק שהקים נחמיה בירזליאן אחרי שבת ציון. היא פעלה בשנים 310-410 לפנה"ס, וכיפונה בה 70-120 חברים.

הגבלת רשימות ומועמדים

מועמד לכנסת לא יוכל להתמודד

אם יידון למאסר בפועל של יותר מ-3 חודשים וטרם חלפו 7 שנים מיום סיום ריצוי העונש, אלא אם כן קבע יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית שאין עם העבירה קלון.

רשימה או מועמד לא ישתתפו בבחירות לכנסת אם יש במטרותיהם או במעשיהם אחת מאלה:

שילול קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

הסתה לגזענות

תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור במדינת ישראל

בשנת 1965 נפטלה רשימת הסוציאליסטים משום שבחבריה היו חברי תנועת "אל-ארד".
בשנת 1988 נפטלה רשימת "כך", ואחר כך נפטלו רשימות שביקשו להמשיך את דרכה.

מימון הוצאות בחירות של מפלגות

הוצאות הבחירות משולמות למפלגות מאוצר המדינה כדלקמן:

למפלגה שהייתה מיוצגת בכנסת היוצאת:

$$\text{מימון יחידת} + \frac{\text{מס' ח"כים} + \text{מס' ח"כים} + \text{בכנסת} + \text{הקודמת} + \text{בכנסת}}{2} \times \text{מימון יחידת}$$

למפלגה שלא הייתה מיוצגת בכנסת היוצאת:

$$\text{מימון יחידת} + \text{מס' ח"כים} + \text{בכנסת} \times \text{מימון יחידת}$$

כיום "יחידת מימון" היא כ-1.384 מיליון ש"ח. בבחירות לנסת ה-21 הסתכם המימון לסייעות בכ-196.5 מיליון ש"ח.

אלו רשימה יודפסו פתקים כאספר הכוורים הכולל ועוד 30% בקלפיות כיישובים ערביים חלק מהפתקים הם 4-10 ליוני, בעברית ובערבית.

ועדת הבחירות המרכזית

ועדת הבחירות המרכזית מופקדת על אלה:

- 1 אישור רשימות, שמותיהן וכינויהן
- 2 הדרכת הציבור
- 3 פיקוח על תעמולת הבחירות
- 4 ארגון הבחירות מבחינה לוגיסטית
- 5 גיוס והכשרה של עובדי הקלפיות והוועדות
- 6 ארגון ספירת הקולות וחלוקת המנדטים
- 7 בירור משפטי של כל מעשה או מחדל הקשור לבחירות

יושב-ראש ועדת הבחירות הוא שופט בית-המשפט העליון. בבחירות הנוכחיות יכהן בתפקיד זה המשנה לנשיאת בית המשפט העליון, השופט חנן מלצר. שאר החברים בוועדה הם נציגי הסייעות, לפי גודלן.

בשנים שלא נערכות בהן בחירות עובד בוועדה צוות מצומצם. בתקופת בחירות, במשך כשלושה חודשים, עובדים במטה ובוועדות האזוריות כ-1,000 איש, וביום הבחירות - כ-150 אלף עובדים.

בכל קלפי יושבים מזכיר, שהוא עובד שוועדת הבחירות האזורית ממנה. רשימות מועמדים חדשות או סיעות הכנסת היוצאת שאין להן נציגים בקלפי רשאיות לשלוח משקיפים לקלפיות.

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא מימון מפלגות שלא עברו את אחוז החסימה

תעמולה

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית קובע את זמני התעמולה של הרשימות ברדיו ובטלוויזיה; בסמכות יושב-ראש הוועדה להוציא צווי מניעה כדי למנוע עבירה על חוקי התעמולה.

60 יום לפני הבחירות - איסור תעמולה ברדיו ובטלוויזיה

14 יום לפני הבחירות - שידורי תעמולה של הרשימות המתמודדות מוסדרים כדלקמן:

טלוויזיה - לכל רשימה 7 דקות; נוסף על כך, לרשימה שהיא סיעה בכנסת היוצאת יש 2 דקות בעבור כל אחד מחברי הכנסת מטעמה.

ברדיו - לכל רשימה 15 דקות; נוסף על כך, לרשימה שהיא סיעה בכנסת היוצאת יש 4 דקות בעבור כל אחד מחברי הכנסת מטעמה.

ערב הבחירות המשעה 19:00 וביום הבחירות - אין לשדר תעמולה.

מן האיסורים החלים על תעמולת בחירות:

אין להשתמש בנכסי ציבור.

אין להשתמש בצה"ל כך שיווצר רושם של זיהויו עם מפלגה מסוימת.

אין להשתמש בשמו ובדמותו של מי שנפגע בפעולת איבה בלא הסכמתו או הסכמת משפחתו.

אין להשתמש בתוכניות בידור, לרבות הופעות אומנים, נגינה, הצגת סרטים ונשיאת לפידים, אין לתת מתנות ואין להגיש משקאות משכרים.

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא הפצת מידע כוזב ותקיפות סייבר לשם השפעה על בחירות

כיום, ארכיב הפגאות של תחנות הבחירות חלואת באפורה רק על אמצעי תקשורת מסורתיים ולא על האינטרנט. ועדה באצות נשיאת בית המשפט העליון (בדימוס), השופטת סרית ביניש בחנה את נושא הפגאות ובשנת 2017 האליצה, בין היתר, ארזאל את הוצאות החוק האחרות של האינטרנט והרשתות החברתיות.

האצות הועדה טרם אומצו בחקיקה ואפיכר הבחירות אכנסת ה-22 הפגאות על תחנות הבחירות אינן חלואת על אמצעי התקשורת האלו.

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא מימון מפלגות שלא עברו את אחוז החסימה

יום הבחירות

- יום הבחירות הוא יום שבתון על-פי חוק, אך פועלים בו כסדרם, לפי קביעת ועדת הבחירות המרכזית, שירותי חירום, שירותים כגון חנויות מזון (עד 12:00), תחבורה ציבורית, אמצעי תקשורת, מסעדות, בתי מלון, שירותי קבורה, חינוכים ותחנות דלק.
- בוחר שנמצא 20 ק"מ או יותר מתחום השיפוט של היישוב שבו הקלפי שלו מוצבת זכאי להסעה בתחבורה ציבורית על חשבון המדינה.
- הקלפיות פתוחות מ-07:00 עד 22:00. ביישובים קטנים, בבתי סוהר ובבתי חולים הקלפיות פתוחות מ-08:00 עד 20:00. אפשר לסגור קלפי מוקדם יותר רק אם הצביעו כל בעלי זכות ההצבעה בה.
- זיהוי הבוחרים בפני מזכיר ועדת הקלפי נעשה באמצעות תעודת זהות ישראלית, דרכון ישראלי תקף, רישיון נהיגה תקף או תעודת חבר הכנסת.

אל פי חוק-סוד: הכנסת הבחירות יערכו תאריך כיום י' בשבוע הניאוק אכך הוא הפלון אריאנע אריאול שבת

הצבעות מחוץ למקום הקלפי הקבוע

- חיילים, שליחי משרד החוץ, עובדי מדינה בחו"ל, שליחי המוסדות הציוניים, מאושפדים בבתי חולים, נשים השוהות במעון לנשים מוכות, אסירים ועוזרים ואזרחים בעלי מוגבלויות השוהים דרך קבע במוסדות מסוימים רשאים להצביע בהסדרי הצבעה מיוחדים במעטפות כפולות.
- מי שניידותם מוגבלת רשאים להצביע בקלפיות שהגישה אליהן ושידורי הצבעה בהן מותאמים להם.
- הצבעה בקלפיות מיוחדות נעשית במעטפות כפולות, ואלה נספרות בכנסת.
- שוטרים רשאים להצביע בכל קלפי, אולם עליהם לבוא במדים (אלא אם כן אישרה משטרת ישראל הצבעה שלא במדים) ולהציג תעודת שוטר או אמצעי זיהוי אחר ותעודת הצבעה מיוחדת.

תוצאות הבחירות

ספירת הקולות

- 1 לאחר סגירת כל קלפי, חברי ועדת הקלפי סופרים את הפתקים, מסמנים בעטלה את מספר הקולות שקיבלה כל רשימה, משווים את המספר למספר בעלי זכות ההצבעה בקלפי ומסמנים את התוצאות.
- 2 התהליך נעשה בשקיפות ובהסכמה מלאה של כל עובדי הקלפי והמשקיפים.
- 3 טעויות חשבוניות יתקנו יושב-ראש ועדת הבחירות האזורית או יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית.

הכנסת היוצאת אכנסת ע"י אכיונס הכנסת החישה. הכנסת תכנס אישיבה הראשונה כיום ה-14 אלאר יום הבחירות בשעה 16:00.

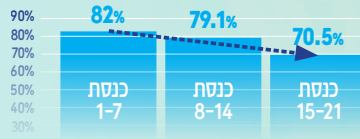
הצבעה בהחירות - זכות או חובה?

בישראל הצבעה אינה חובה, אולם כ-22 מדינות ובהן ארגנטינה, אוסטרליה, בלגיה, טורקיה, קוסטה ריקה ויוון. חובה על פי חוק לפקוד את הקלפי.

הצבעה בנושא זה נערכת 12 יום לפני הבחירות. הצבעת חיילים יכולה להתחיל 72 שעות לפני הבחירות, והיא נמשכת עד תום יום הבחירות.

שיעור ההצבעה בבחירות לכנסת נמצא במגמת ירידה לאורך השנים

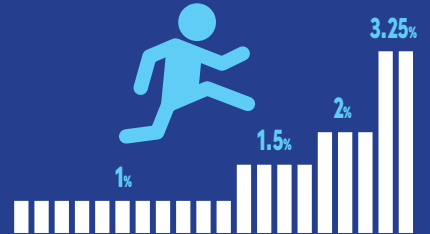
בבחירות לכנסת ה-21 שיעור ההצבעה היה 68.5%.

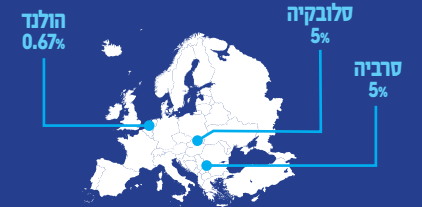
לסקירת מרכז המחקר והמידע בנושא כלים להעלאת שיעור ההצבעה ובנושא בחירות ממוחשבות

אחוז חסימה

אחוז החסימה הוא שיעור מסוים מכלל הקולות הכשרים שרשימה חייבת לקבל כדי להיכנס לכנסת. עד הבחירות לכנסת ה-21 היה אחוז החסימה 1%. מהבחירות לכנסת ה-31 ועד לבחירות לכנסת ה-16 היה אחוז החסימה 1.5%, ולאחר מכן הוא הועלה ל-2%. לאחר הבחירות לכנסת ה-19 הועלה אחוז החסימה ל-3.25%, וכך הוא כיום.

אחוז החסימה במדינות אחרות שבהן מתקיימות בחירות יחסיות ארציות נע בין 0.67% (בהולנד) ל-5% (בסרביה ובסלובקיה).

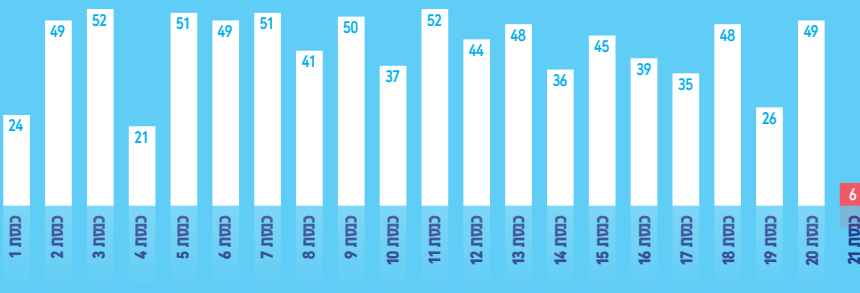

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא אחוז החסימה והשינויים בו לאורך זמן

הכנסת ה-21 שוברת שיאים

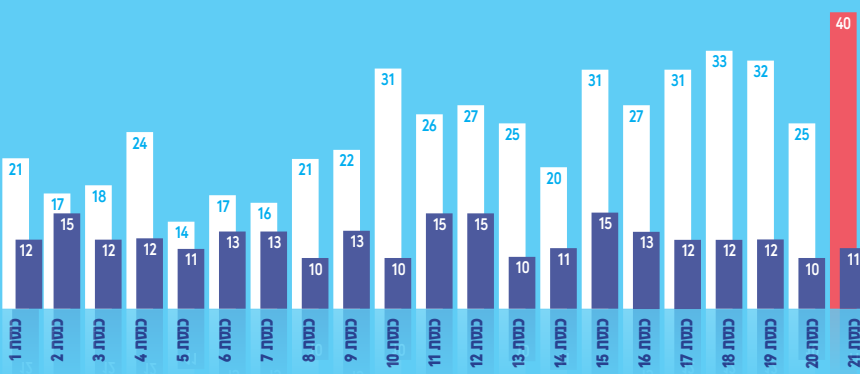
משך הכהונה הקצר ביותר (בחדשים)

הכנסת הארוכה ביותר הייתה הכנסת השלישית שכינה 1568 ימים. הכנסת הקצרה ביותר היא הכנסת ה-21 שמשך כהונתה 177 ימים. הכנסת הקצרה ביותר לפני היתה הכנסת ה-19 שכינה 784 ימים.

מספר הרשימות הגדול ביותר שהתמודדו בבחירות

מספר הרשימות שהתמודדו

שיעור הקולות המבוזזים הגבוה ביותר מאז הבחירות לאסיפה המכוננת (באחוזים)

- הרישומים והניירת נמסרים לועדת הבחירות האזורית לבדיקה, והתוצאות מחזנות למחשב המחובר למחשבי ועדת הבחירות המרכזית.
- ועדת הבחירות המרכזית מפרסמת את תוצאות הבחירות ואת חלוקת המנדטים, והתוצאות הסופיות מתפרסמות ב"רשומות".
- התוצאות יפורסמו בתוך שמונה ימים מיום הבחירות. כשבוע לאחר פרסום תוצאות הבחירות, יטיל הנשיא את תפקיד הקמת הממשלה על אחד מחברי הכנסת, לאחר התייעצות עם ראשי הטיעות.

חלוקת המנדטים בין הרשימות

- סופרים את הקולות הכשרים ומחשבים כמה קולות הם 3.25% מהם. מספר קולות זה הוא אחוז החסימה בבחירות אלו; קולות כשרים שניתנו לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה אינם מובאים בחשבון והולכים לאיבוד.
- מחלקים את סך הקולות הכשרים שניתנו לרשימות שבערו את אחוז החסימה ב-120. תוצאת החילוק נקראת "מוחד".
- מחלקים את מספר הקולות הכשרים שקיבלה כל רשימה ב"מוחד" כדי לקבוע את מספר המנדטים שקיבלה. לאחר חלוקה זו עדיין נותרים כמה מנדטים לחלוקה כדי להגיע ל-120. המנדטים העודפים מחולקים על פי שיטת בדר-עופר.

ערעור על תוצאות הבחירות

אפשר להגיש ערעור על תוצאות הבחירות לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 14 ימים מיום פרסומן.

עילות אפשריות לערעור:

- הבחירות בכללן או בקלפי מסוימת לא התנהלו כחוק
- חלוקת הקולות בין המועמדים שגויה
- המנדטים לא חולקו כחוק
- קולות שניתנו לרשימה מסוימת הושגו שלא כחוק

בית המשפט מוסמך:

- לבטל את הבחירות בכללן או בקלפי מסוימת ולצוות כי ייערכו שנית
- להכריז שפלוגי לא נבחר לכנסת אלא אחר
- לחלק שוב את הקולות בין הרשימות ולהכריז שוב על תוצאות הבחירות

בכל העילות על המערער להראות כי הליקוי שעליו הצביע היה עשוי להשפיע על תוצאות הבחירות.

חיקוקים עיקריים הקשורים לבחירות

- חוק-יסוד: הכנסת
- חוק-יסוד: הממשלה
- חוק הבחירות לכנסת [נסח משולב], התשכ"ט-1969
- תקנות הבחירות לכנסת, התשל"ג-1973
- חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959
- חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973
- חוק המפלגות, התשנ"ב-1992
- חוק הכנסת, התשנ"ד-1994

ספירת הקולות במעטפות כפולות

המעטפות הכפולות מהקלפיות המיוחדות מגיעות לכנסת סגורות, ושם נבדקות על פי מספרי הזהות של המצביעים הרשומים עליהן. בכנסת מוודאים ששם המצביע אינו נמחק מרשימת הבוחרים של הקלפי שבה הוא רשום (אם שמו נמחק, הרי הוא הצביע פעמיים וזוהי עבירה פלילית).

קולות פסולים

בבחירות לכנסת השביעית נפסלו יותר מ-60,000 קולות - 4.2% מקולות המצביעים. בבדיקה עלה שכ-60% מהם נפסלו בשל הכנסת שני פתקים זהים או יותר לאותה מעטפת הצבעה. לפיכך, במאי 1973 אישרה הכנסת תיקון לחוק הבחירות, שלפיו מעטפת הצבעה שבה שני פתקים זהים לא תיפסל. במערכות הבחירות הבאות היה שיעור הקולות הפסולים קטן במידה ניכרת - 1.4% במוצע.

עד שנת 1992 הייתה נהוגה בבחירות לכנסת שיטת הצבעה בפתק אחד. בשנת 1992 התקבל תיקון לחוק-יסוד: הממשלה, שקבע הצבעה נפרדת באותה מערכת בחירות לכנסת ולראשות הממשלה. התיקון יזם לראשונה בבחירות שנערכו בשנת 1996, וההצבעה נעשתה בשני פתקים. בשנת 2001 נערכו בחירות לראשות הממשלה בלבד, ואחריהן הושבה שיטת הבחירות הישנה על כנה.

אמה נעם הפנתק האכן? אם פתקי רשימה מסוימת נאורים, אפשר לרשום את אותה הרשימה על פתק אכן, והוא יירשם לפתק כבר אלא אכה.

את מעטפות ההצבעה הפנימיות מעבירים לועדות קלפי הפועלות לשם כך בכנסת. הספירה נעשית כבכל קלפי רגילה.

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא הצבעה במעטפות כפולות

פתק שומן בו דבר מה שאינו אות הרשימה או כינויה	פתק לבן
פתק שומן בו דבר מה שלא בעט כחול	פתק במעטפה שעליה סימן העלול לזהות את המצביע
מעטפה שבה יותר משלושה פתקים זהים	מעטפה שבה שני פתקים שונים או יותר
מעטפה שאין עליה חתימה של שני חברי ועדת הקלפי	מעטפה שחתימה הועדה המרכזית

בחירות חוצרות לכנסת נערכו רק פעם אחת: בשנת 1988, אחרי הבחירות לכנסת ה-12, בשל עוולות קוליות.

לקסיקון הבחירות

אחוז החסימה - סף החסימה החוקי הוא שיעור מסוים מכלל הקולות הכשרים שרשימה חייבת לקבל כדי להיכנס לכנסת. זו ההגבלה היחידה על כניסתה של רשימה שהשתתפה בבחירות לכנסת, ומטרתה לצמצם את מספר המפלגות המיוצגות בכנסת ולהבטיח שבכל סיעה יהיה מספר חברים מינימלי שנקבע בחוק.

בחירות כלליות - רשאי להצביע בבחירות כל מי שרשום בפנקס הבוחרים.

בחירות ארציות - מדינת ישראל היא אזור בחירה אחד.

בחירות ישירות - הבוחר מצביע ישירות בעד רשימת מועמדים לכנסת.

בחירות שוות - לכל בוחר קול אחד, ומשקל הקולות שווה. לכל הרשימות הזדמנות שווה להתמודד.

בחירות חשאיות - זכותו של הבוחר לשמור על חשאיות הצבעתו. הצבעה מאחורי פרגוד במעטפת הצבעה אטומה מבטיחה את הגינות הבחירות ומונעת הפעלת לחץ על הבוחרים.

בחירות יחסייות - משקל רשימה בכנסת הוא יחסי לשיעור המצביעים בעבורה בבחירות.

הסכם עודפים - הסכם בין שתי רשימות לצירוף עודפי הקולות שלהן לאחר חלוקת המנדטים הראשונה כדי להגדיל את סיכוייהן לזכות במושב נוסף. הסכם העודפים צריך להיחתם ולהתפרסם לפני הבחירות.

מעטפות כפולות - מעטפות שבשימוש קלפיות מיוחדות. מעטפות הצבעה רגילות מוכנסות לתוך מעטפות חיצוניות (כחולות), ועליהן נכתב מספר הזהות של הבוחר. המעטפות הכפולות נספרות בכנסת.

פנקס הבוחרים - פנקס הבוחרים הוא רשימת בעלי זכות הבחירה לכנסת. משרד הפנים עורך ומעדכן אותו דרך קבע. הפנקס נסגר 54 יום לפני הבחירות, ורשומים בו כל אזרחי המדינה שימלאו להם 18 עד ליום הבחירות.

שיטת בדר-עופר - שיטה לחלוקת המנדטים הנותרים לאחר החלוקה הראשונה עד ל-120 מנדטים; מוכרת בעולם כשיטת האגנבאך-בישוף (דה-הונט). השיטה מבוססת על חישוב "מודד רשימה":

מספר הקולות הכשרים שקיבלה רשימה
מספר המנדטים + 1

רשימה שקיבלה את מודד הרשימה הגדול ביותר זוכה במנדט נוסף. החישוב נעשה שוב ושוב עד לחלוקת כל המנדטים, עד שמגיעים ל-120.

מקורות: דיסקין אברהם וחנה, כיצד בוחרים: שיטות של בחירות פרלמנטריות, מכון ירושלים לחקר ישראל, ירושלים 1998 ■ הרמן תמר, ממסל ופוליטיקה במדינת ישראל: הבחירות בישראל, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב 1988 ■ מייזליש שאול, יהדות: אנציקלופדיה למושגים, אישים ומסורת ישראל, ידיעות אחרונות - ספרי חמד, תל-אביב 1991 ■ רובינשטיין אמנון ומדינה ברק, המשפט החוקתי של מדינת ישראל, מהדורה ו', הוצאת שוקן, ירושלים 2005 ■ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בחירות והכנסת - שנתון סטטיסטי לישראל, 2019 ■ ועדת הבחירות המרכזית www.bechirof.gov.il ■ www.idea.int The International Institute for Democracy and Electoral Assistance ■ עו"ד עדס אורלי, מנכ"לית ועדת הבחירות המרכזית ■ חנימאן טובי, ראש מדור בכיר תנאי חברי הכנסת, חשבונות הכנסת ■ עו"ד ליבנה דין, יועמ"ש ועדת הבחירות המרכזית ■ עו"ד שניר תום, עוזר ליועמ"ש ועדת הבחירות המרכזית